

нареченото демократизиране на културнитѣ блага, но сѣщо така и до тѣхното вулгаризиране, заедно съ всички други придружающи ги отрицателни последици. Културното движение днесъ за днесъ е движение отъ центъра къмъ периферията, защото днешната култура е продуктъ на града — голѣмия градъ. Голѣмиятъ градъ ни дава това, което се казва обществено мнение, той ни изпраща книгитѣ си, вестницитѣ си, фабрикатитѣ си, театъра, киното, модитѣ, вкусоветѣ. Голѣмитѣ обществени движения изхождатъ отъ тамъ: тѣ могатъ да се родятъ въ Назаретъ, но за да се наложатъ, трѣбва да минатъ презъ Иерусалимъ. Който владѣе Парижъ, владѣе цѣла Франция. Въ града се творятъ не само духовни, но и материални блага — чисти фабрикати, полуфабрикати и ерзатцъ. Духътъ на спекулата и печалбата е обхваналъ не само фабриката и размѣната на материалнитѣ блага, но и тия на духовнитѣ.

Както амбулантниятъ търговецъ занася въ селото стоки, за които е изгубена надеждата да бждатъ продадени въ града, така и за удовлетворението на културнитѣ нужди на мнозинството отъ населението се изпраща жълтия вестникъ, лошата книга, тамъ се вижда и чува сектантската проповѣдь, лошата мода, вкусоветѣ и привычитѣ отъ градската бирария, кабарето, заедно съ сладоститѣ отъ срамнитѣ разговори, и хвалбитѣ за невѣроятни подвизи въ градоветѣ¹⁾.

Вѣрно е, че читалището не може да създава нови културни блага, но то е културенъ институтъ, който стои въ центъра на културното движение и действува въ три направления, като:

- 1) съдействува да се творятъ нови културни блага;
- 2) разпространява тия блага, като ги прави достъпни за широкитѣ народни маси;
- 3) прегражда възможноститѣ да се наводнява страната отъ плодоветѣ на скудоумието, полукултурата и покварата.

Това сѣ граматни и високоценни задачи.

Какъ може читалището да ги постигне? Какъ може то напр. да помогне да се създаватъ нови културни блага?

1) Трѣбва да се работи така, че съюзътъ на читалищата да стане въ скоро време нѣщо като българска матица, която по подобие на нѣкои отъ славянскитѣ матици, да играе ролята на издателство — Читалищниятъ съюзъ да откупва и издава произведенията на българския писателъ, съ което ще му даде възможность да живѣе и твори и ще го запази отъ унижение.

2) Читалищниятъ съюзъ трѣбва да има своя художествена галерия, кждето да се събиратъ най-ценнитѣ произведения на нашето образно изкуство.

3) Читалищниятъ съюзъ да откупва и популяризира произведенията на талантливитѣ български музиканти, особено българската народна пѣсенъ.

Колкото се отнася пкъ до ролята на нашето народно читалище, като агентъ за разпространението на културнитѣ блага между широкитѣ народни маси, неговата дейность трѣбва да се изрази въ това, да приближи тия ценности до народа и да съдействува да бждатъ възприети тѣ.

¹⁾ Хр. Киселовъ — Културно движение и културна политика — в. Лжчи — Ст. Загора, бр. 2, 1933 г.